

Edebiyat bahçesinden bir meyve...

Ferîdüddin Attâr
MANTIKU'T-TAYR'DAN
SEÇMELER

İÇİNDEKİLER

<i>Önsöz</i>	9
<i>Ferîdüddîn Attâr</i>	11
<i>Mantıku't-Tayr</i>	12
İki Tilki.....	13
Padişah ile Av Köpeği.....	13
Doğru Yol Hangisi?.....	15
Dünya Çok Küçük.....	16
Bala Tutsak Olan Sinek.....	16
Allah Dostu ile Deniz.....	17
Surete Değil Sirete Bak!.....	18
Bir Küp Altın Yüzünden.....	18

Hazret-i Âdem (a.s.) Niçin Dünyaya Gönderildi?.....	19
Hazret-i Süleyman'ın (a.s.) Yüzüğü.....	20
Bayezid-i Bistâmî'nin (k.s.) Üzüntüsü.....	21
Gazneli Sultan Mahmud ile Diken Toplayıcı.....	22
Pire ve Sinekten Kurtulamayan Meczip Âşık.....	24
Günahkârın Tövbesi.....	24
Ham Sofu ile Günahkâr Adam.....	25
Hakiki Âşık Olmak.....	26
İçimizdeki Kâfir.....	27
Şeytanın Şikâyeti.....	27
Şeytana Uyma.....	28
Hazret-i İsa (a.s.) ile Şeytan.....	29
Zengin ile Meczip.....	30
Öldükten Sonra Ne Fayda!.....	30
Aldatıcı Ses.....	31
Sarayın Noksanı.....	32
Dünyaya Doyamadan Gitti.....	33
Mecazi Aşk Geçicidir.....	34
Kaknüsün Hikâyesi.....	35
Senin Başına Gelen Ne Ki!.....	36
Ölüm Döşegindeki Neyzen.....	37
Suyu Acı Küp.....	37
Beni Bulabilirsen.....	38
Padişah ile Kölesi.....	39
Dünya Hayatı.....	40
Mutsuzluğun Çaresi.....	40

Ebedi Mutluluk.....	41
Rüyadaki İhtişamın Sırrı.....	41
Şeyh Harakanî (k.s.) Hazretlerinin Üzüntüsü	43
Hazret-i Yusuf'u (a.s.) Satın Almak İsteyen	
Yaşlı Kadın.....	43
Dervişliğin Kıymeti.....	44
Dünya Nedir?.....	45
O Benden İleridir	46
Hint Padişahının Korkusu.....	47
Mümin Sözünde Durur.....	48
Konuşan Taş.....	49
Gerçek Kul	51
Aşk Ateşine Düşen Derviş.....	51
Sultan Mahmud ile Külhandaki Dilenci.....	52
Bende Olmayı İstiyorum	54
Asla Ben Deme!.....	54
İbadetten Zevk Almak.....	55
Gözüne Ne Oldu?.....	56
Ayaz'ın Padişahlığı.....	57
Hakiki Zenginlik.....	59
Sultan Mahmud'un Korkusu.....	59
Sultan Mahmud'un Adağı.....	60
Ateş Düştüğü Yeri Yakar	62
Beni de Namaza Kaldır!.....	63
Arayan Bulur	64
Aşk Sabır İşidir.....	64

Aramaktan Vazgeçmem	66
Hiç Kapanmayan Kapı	67
Koyun Postu Giyen Mecnun	67
Âşık Uyumaz	69
Dikkat Et de Benim Durumuma Düşme	69
İkimiz Biriz	71
Kızının Mezarı Başında Ağlayan Anne	71
Benlik Gider Aşk Kalır	72
Mum ve Pervaneler	72
Ölüler Konuşamaz	73
Rabiatü'l-Adeviyye'nin (R.anha) Cevabı	74
Dünya Bir Yana Leylâ Bir Yana	75
Galip Sayılır Bu Yolda Mağlup	75
İskender ile Aristo	76
Allah Dostlarını Anmak	76
Derviş ile Padişah	77
Hasret ve Hayıflanma Dolu Ölüm	78
İmam Şiblî'nin Hesap Günü	78
Sıcak Gözyaşı ve Soğuk Ah	79
Zindandan Ne Getirilir?	80
Hazret-i Süleyman (a.s.) ile Karınca	80

ÖNSÖZ

Edebiyatta hikâye tekniğini kullanmak çok eski zamanlardan beri müellifler tarafından tercih edilen bir usuldür. Bilhassa anlaşılması zor, mücerret konuların müşahhas örneklerle desteklenmesi, hikâyeler sayesinde olur. 12. asırda yaşayan meşhur mutasavvif, şair ve müellif Ferîdüddin Attâr (k.s.), tasavvufi konuların hikâye yoluyla anlatılması geleneğinin öncülerindedir. *Mantıku't-tayr* adlı eserinde muhataba anlatılması pek de kolay olmayan mevzuları tahkiye yoluyla ele alır.

Mantıku't-tayr'da, kuş türlerinin bir araya gelerek uzun bir yolculuğa çıkması anlatılır. Bu yolculuğun maksadı hakiki bir padişah olan Simurg'a ulaşmaktır. Tasavvuftaki seyr-i süluk yolculuğunu temsil eden bu

yol, aşılması zor engellerle doludur. Nitekim kuşların tamamı yolculuğu tamamlayamaz, çeşitli sebeplerle yolda kalırlar. Çünkü hakiki varlığa ulaşmanın tek yolu aşktır. Bu aşk, yanmasını ve şevkini hiçbir zaman yitirmeyen âşıkların aşkıdır.

Mantıku't-tayr'dan hikâyeleri Türkçeye aktarırken eserin Farsça aslının yanı sıra Mahbûbe Zamânî'nin *Mantıku't-tayr be-Nesr*, (Tahran: İkbâl Yayınları, 1389) isimli eserinden ve Şem'î'nin *Şerh-i Mantıku't-tayr* adlı eserinden istifade edildi. Hikâyelere konuya uygun başlıklar vermeyi uygun gördük. Birçoğunun sonuna, Attâr'ın hikâye sonlarında verdiği kıssadan hisse kabîlinden öğütler yerleştirdik. Hikâyelerde, Gazneli Mahmud, Ebu Saîd Ebu'l-hayr (k.s.), İmam Şiblî (k.s.), Bişr-i Hâfî (k.s.) gibi tarihten meşhur şahsiyetler; Mecnûn, pervane ve bülbül gibi hayal mahsulü isimler geçiyor. Hikâyeler, ilahî aşk ateşiyle yanan insanın, insan-ı kâmil mertebesine nasıl ulaşması gerektiğini gösteren ipuçlarıyla doludur. Hikâyelerin özünde, dünya sevgisi yerine Allah sevgisi olması gerektiği, ancak bu şekilde gerçek mü'min olunabileceği bir kez daha hatırlatılır.

Prof Dr. Ozan YILMAZ